

KLM Dnr: SBF-2025-01335

Ert Dnr: Li2025/01713

2026-03-04

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.spn@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)

Göteborgs Stad, inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten, KLM, har den 10 november 2025 fått remissen En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamhet (SOU 2025:98), för yttrande.

KLM avstyrker i stora delar förslagen i utredningen och delar samma åsikter som framförs i till utredningen hörande särskilda yttrandena.

KLM välkomnar att det statliga Lantmäteriets ansvar som central förvaltningsmyndighet förtydligas, men vill framföra att de ekonomiska konsekvenserna för KLM behöver tydliggöras.

KLM har deltagit i beredningen av Göteborgs Stads remissyttrande och vill utöver synpunkterna i Göteborgs Stads remissvar komplettera med synpunkter till föreslagna författningsändringar.

1.1 Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

KLM Göteborg avstyrker förslaget i 4 kap 7 § om att förrättningar ansökta av statlig myndighet eller statligt helägt bolag ska handläggas av statliga lantmäterimyndigheten

Författningsförslaget medför inte någon förbättring avseende fastighetsbildningsverksamheten. Inom fastighetsbildning görs bedömningar och prövningar utifrån fastigheters lämplighet. Vem som vid en viss tidpunkt är ägare av en registerenhet påverkar inte prövningen. Det är vanligt att en fastighetsbildningsåtgärd har nära samband med andra kommunala processer inom stadsbyggnad, t ex bygglovsprövning. Att särskilja hanteringen av statliga myndigheters och statliga bolags ärenden försvårar en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess.

KLM Göteborg avstyrker förslaget i 4 kap 7 a § om överlämning av ärenden när en kommun är sakägare

I utredningen beskrivs att det allt oftare inkommer yrkande om överlämning av ärenden från en KLM till statliga lantmäterimyndigheten i otillbörligt syfte. Av den anledningen föreslås i

utredningen ett tillägg till nuvarande bestämmelse som medför att betalningsansvar tillkommer sakägare som begärt överlämning i otillbörligt syfte. Det är otydligt vem som ska ha bevisbördan för otillbörligt syfte. En bättre lösning vore att helt ta bort paragrafen om att sakägare i vissa fall kan begära överlämning av ett ärende när kommunen är sakägare. KLM är precis som statliga lantmäterimyndigheten en opartisk myndighet som prövar förrättningsärenden utifrån ansökningar och yrkanden enligt gällande lagstiftning. Det finns regler om jäv direkt i lagstiftningen, alltså är inte jävsproblematik något som ytterligare behöver regleras. En kommun är därtill väl bekant med att skilja på och hantera sina olika roller. Det finns flertalet olika myndigheter inom en kommun; planmyndighet, tillsynsmyndighet etc. Det finns kunskap, rutiner och arbetssätt som gör att myndighetsutövning inom en kommunal organisation fungerar mycket väl. Därtill kan alltid överprövning av förrättningsärenden ske i domstol.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

KLM Göteborg avstyrker förslaget i 2 § om att arbetsuppgifter väsentligen ska begränsas till förrättningsverksamhet och vill kommentera att ärendehanteringssystem som tillhandahålls av statliga lantmäterimyndigheten ska användas

Att begränsa KLM:s arbetsuppgifter i enlighet med punkt två till förrättningsverksamhet på det sätt som föreslås skulle kraftigt begränsa på vilket sätt som lantmäterikompetensen används i kommunala plan- och byggprocesser. Viktig lantmäterikompetens skulle gå förlorad om den inte längre tillåts tillvaratas inom dels förrättningsverksamheten, dels kommunala detaljplaneprocesser.

Principiellt är KLM Göteborg positiv till att använda samma ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten, men de ekonomiska och juridiska konsekvenserna för KLM kan inte utläsas av nuvarande förslag.

KLM Göteborg avstyrker förslaget i 5 § om överlämning av ärenden till statliga lantmäterimyndigheten

I punkten 2 åsyftas att ärenden som avser flera lantmäterimyndigheters verksamhetsområden ska överlämnas. Det behöver tydliggöras att registerenheter som berörs i sådana ärenden behöver ha funktionella samband. Detta för att tydliggöra att det endast är när det är olämpligt för varje berörd lantmäterimyndighet att handlägga den del som berörs inom sitt eget verksamhetsområde som överlämning ska ske.

Det som tas upp i punkt 5, överlämning av förrättningar som kan antas omfattas av säkerhetsskydd, bör ändras till att vara en möjlighet, inte ett krav. Fastighetsbildningsfrågor i de avsedda ärendena har inte sällan samband med andra kommunala processer, t ex bygglov. Det är av vikt att hålla ihop samhällsbyggnadsprocessens olika delar, vilket en KLM har bra förutsättningar för.

KLM Göteborg avstyrker förslaget i 5 a § om vilken uppdragsverksamhet en KLM får utföra

Det är olämpligt att direkt i lagtexten begränsa vilka uppdrag som kan och får utföras av en KLM. Det är också olämpligt att direkt i lagtexten reglera hur finansiering av uppdrag måste ske. Det finns andra sätt att reglera kostnader inom kommunala organisationer än interndebitering. Innebörden av att uppdragsverksamhetens omfattning inte får medföra en negativ inverkan på handläggningstiden i myndigheten förrättningsverksamhet är svårtolkad. Det anges t ex inte vilken tidsperiod som ska beaktas. Som exempel kan nämnas att uppdragsverksamhet som sakkunniga i detaljplaneprocessen kan innebära att KLM avsätter tid för uppdragsverksamhet, fastighetsrättsligt stöd, vid en viss tidpunkt. Tidsvinsterna av att ha en detaljplan med väl utredda fastighetsrättsliga förutsättningar kan visa sig upp till flera år senare, när detaljplanen fått laga kraft och ska genomföras.

KLM Göteborg vill kommentera förslaget i 6 § om tillsyn över kommunala lantmäterimyndigheter

KLM konstaterar att det inte framgår av betänkandet varför tillsynsansvaret fortsatt bör falla på den centrala förvaltningsmyndigheten Lantmäteriet. KLM förespråkar att det skapas förutsättningar för tillsyn av samtliga lantmäterimyndigheter, det skulle ge bra förutsättningar för enhetlig rättstillämpning i lantmateriförrättningar.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmateriförrättningar

KLM vill kommentera förslaget i 2 § om att kostnader för Lantmäteriets ansvar som central förvaltningsmyndighet ska finansieras genom taxa.

Principiellt är KLM positiv till att samtliga lantmäterimyndigheter gemensamt delar på kostnader för de delar som är till gagn för den samlade myndighetsutövningen. Men det är inte tydligt vilka konsekvenserna blir för KLM till följd av Lantmäteriets ansvar enligt 5 a § första stycket förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet. Som exempel anges att Lantmäteriet ska ansvara för ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd till all förrättningsverksamhet. Frågan om nya handläggningsstöd för lantmateriförrättningar är högaktuell eftersom nuvarande system planeras ersättas. Tidigare utredning (Utredning nytt stöd för handläggning till kommunala lantmäterimyndigheter, av EY 2020-07-23) resulterade i rekommendationen till Lantmäteriet att tillhandahålla ett fullskaligt handläggningsstöd till KLM utifrån bl a kunskapsutbyte, rättssäker beslutsprocess och samhällsekonomi. Det är önskvärt att den centrala förvaltningsmyndigheten Lantmäteriet får ekonomiska och juridiska förutsättningar för att ta fram ett handläggningsstöd som sedan samtliga lantmäterimyndigheter får och kan använda.

KLM vill kommentera förslaget i 14 § om att en KLM ska tillämpa avgifter som meddelas i föreskrifter

Syftet med att ha exakt samma taxa för samtliga lantmäterimyndigheter beskrivs som en fråga om rättvisa för sakägare i landet. KLM håller med om att grundtanken med att ha en

förutsägbar taxa är god, det underlättar för både handläggare och kunder. Olika lantmäterimyndigheter har emellertid olika lokala förutsättningar, t ex avseende kostnader för lokaler och löner. Detta är något som måste beaktas eftersom principen om att ha en avgiftsfinansierad förrättningsverksamhet finns.

Förutsättningarna för en kommunal respektive statlig lantmäterimyndighet blir inte likvärdiga utifrån förslagen i betänkande. För KLM begränsas möjligheten till samutnyttjande av den kommunala organisationen, t ex för overheadkostnader såsom IT, juridik, kommunikation, personal och lokaler. KLM menar att det är en förutsättning för KLM:s verksamhet att sådana samordningsvinster får och kan finnas kvar.

Det har historiskt meddelats föreskriftsändringar för lantmäteritaxa med kort varsel och med påverkan på budget innevarande och kommande år. Det är av vikt att framförhållning vid föreskriftsändringar görs i god tid för att möjliggöra kommunikation till berörda och kommande sakägare samt för att kunna hanteras i organisationens budgetarbete.

Helena Trönell

Chef för kommunala Lantmäterimyndigheten
i Göteborgs Stad